

29.5.2017

Ryj/1

Päätöshistoria

Ympäristökeskus 18.5.2017

HEL 2016-014036 T 11 01 00 00

ESAVI/11806/2016 ja ESAVI/11814/2016

Hakemus

Helsingin kaupungin rakennusvirasto hakee vesilain mukaista lupaa Jätkäsaarella sijaitsevan Melkinlaiturin ja Valtamerilaiturin välisen Ahdinaltaan merialueen täyttämiseksi. Lisäksi rakennusvirasto hakee ympäristölupaa kohonneita haitta-ainepitoisuuksia sisältävän maa-aineksen ja betonijätteen hyödyntämiselle vesirakentamisessa.

Melkinlaiturin ja Valtamerilaiturin välistä satama-allasta esitetään täytettäväksi, jotta altaan vesisyvyys vastaisi paremmin alueen tulevaa käyttöä. Satama-altaan yli esitetään uuden sillan (Atlantinsillan) rakentamista ja altaan itäreunalle rantaviivan siirtoa sekä uuden rantamuurin rakentamista. Täyttö rajautuu eteläosastaan siltaan liittyvään merenpinnan alle rakennettavaan törmäyspenkereeseen. Törmäyspengerakennetaan hakemuksen mukaan roskattomasta louheesta. Törmäyspenkereeseen käytettävän louheen massamäärä on noin 50 000 m³tr. Rakentamisen yhteydessä altaan länsireunalta puretaan merenpohjasta lisäksi nykyistä eroosiosuojalaattaa.

Melkinlaiturin ja Valtamerilaiturin väliseen satama-altaaseen tehdään madallustäyttöä noin 20 000 m²:n alueelle. Täyttö tehdään osittain ruopatun pohjan päälle. Alueen aiempi ruoppaus on tehty kesällä 2016. Tällä hetkellä vesisyvyys täyttöalueella on pääosin noin 13 metriä ja täytön jälkeen pohjan lopullinen taso tulee olemaan noin -3,4 metriä. Täytöt tehdään osittain merenalaisina täyttöinä ja osittain maalta tehtävinä pengerrystäyttöinä. Suurimmillaan täyttökerroksen paksuus tulee olemaan noin 11 metriä. Täyttöön kokonaisuudessaan tarvittava massamäärä on noin 470 000 m³. Madallustäyttöön esitetään käytettäväksi kitka- tai koheesiomaata, stabiloitua koheesiomaata ja maa-ainesta, jonka haitta-ainepitoisuudet alittavat valtioneuvoston asetuksen (214/2007) alemmat ohjearvot sekä pulveroitua betonia tai edellä mainittujen täyttömateriaalien yhdistelmiä.

Melkinlaiturin puoleinen osa, jolle aiempien hankkeiden ruoppaukset eivät ole yltäneet, esitetään kuorintaruopattavaksi. Ruoppausmassat esitetään sijoitettavaksi osaksi samaan kohteeseen tehtävää madallustäyttöä tai mahdollisesti ruoppausmassojen meriläjitäyttöalueelle (Lokiluoto tai Koirasaarenluodot), jolla on massojen vastaanottoon tarvittavat luvat. Ruoppausmassojen sijoituspaikka määrittyy tarkemman suunnittelun aikana.

Täyttökohteen vesialue on Helsingin kaupungin omistuksessa. Täyttöalue on kaavoitettu vesialueeksi.

Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan pysyviä tai laaja-alaisia haitallisia vaikutuksia alueen vesiympäristöön. Vaikutukset kalastoon ja kalastukseen arvioidaan vähäisiksi ja lyhytkestoisiksi. Hankkeella ei myöskään ole haitallisia vaikutuksia Natura 2000-verkoston kuuluviin kohteisiin. Täytöstä ei aiheudu merkittäviä muutoksia virtausolosuhteisiin suunnittelualueen ympäristössä. Madallustäytöllä ei hakemuksen mukaan ole haitallisia vaikutuksia vesistön käyttöön, vaan päinvastoin täytön seurauksena vesisyvyys täyttöalueella on veneilyyn ja virkistyskäyttöön tarkoituksenmukaisempi.

Merialueen täytöt tehdään mahdollisimman roskattomasta materiaalista. Mahdollisten roskien kulkeutuminen Ahdinaltaan ympäristöön meriveden mukana esitetään rajoitettavaksi geotekstiilillä tai muulla vastavalla verhorakenteella. Verho sijoitetaan suunnitellun törmäyspenkereen vedenalaisen harjan päälle. Verhorakenteeseen jätetään aukko, josta vesirakennuskalusto pääsee liikkumaan alueelle. Verho asennetaan törmäyspenkereen rakentamisen jälkeen, jolloin suojattavan vesimassan korkeus on selvästi nykytilannetta pienempi, noin 3,5 metriä. Mahdolliset roskat kerätään viipymättä verhon rajaamalta alueelta ja ne hävitetään asianmukaisesti.

Täyttötöiden aikana vesistövaikutuksia esitetään tarkkailtavaksi päivitetyn Jätkäsaaren edustan merialueen yhteistarkkailuohjelman periaatteiden mukaisesti. Lisäksi hyötykäytettävien materiaalien laatua ja soveltuvuutta täyttöihin seurataan työnaikaisen laadunvalvonnan avulla.

Täyttötöitä pyritään aloittamaan vuonna 2018 ja sillan rakentaminen syksyllä 2019. Hakija hakee töiden valmistelulupaa ennen päätöksen lainvoimaiseksi tuleamista.

Lausunto

Ahdinaltaan madallustäyttöön esitetään käytettäväksi ns. kynnysarvomaita eli maita, joissa on kohonneita haitta-ainepitoisuuksia. Täyttöä sijoitetaan alueelle, joka jää merialueeksi. Kynnysarvomateriaali peitetään vähintään yhden metrin paksuisella, kynnysarvopitoisuudet alitta-

---

valla pilaantumattomalla maakerroksella. Lisäksi täytössä käytetään pulveroitua betonia.

Hyötykäyttävät materiaalit ovat hakemuksen mukaan peräisin pääasiassa Länsisataman aluerakennushankkeen alueelta, mutta mahdollisesti myös muista kaupungin omista rakennuskohteista. Ympäristökeskus katsoo, että täyttömateriaalien laadun ja eri materiaalien määrien tulisi olla tarkemmin tiedossa jo luvanhakuvaiheessa. Sinänsä on kannatettavaa, että kohteessa hyödynnetään materiaalia, joka korvaa rakentamiseen tarvittavien luonnon kivi- ja maa-ainesten määrää.

Täyttömaan tulee olla laadultaan kivennäismaata. Täyttömaan ja betonijätteen hyödyntäminen Ahdinaltaan täytöissä tulee toteuttaa siten, ettei siitä aiheudu meren pilaantumista, meren- ja vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden saavuttamisen vaarantumista tai muuta haittaa ympäristölle. Massojen pysyvyys paikoillaan läjityksen jälkeen on varmistettava.

Maa-aineksen pilaantumattomuus tai pilaantuneisuus määräytyy sekä maa-aineksen sisältämien haitta-aineiden että sen käyttö- tai sijoituspaikan perusteella. Hakemuksessa esitetyt tiedot täyttömaan haitta-aineista perustuvat valtioneuvoston asetuksen (214/2007) mukaiseen ohjearvoluokitteluun, joka on tarkoitettu pilaantuneelle maaperälle, ei vesistön pohjakerrostumien pilaantuneisuuden arviointiin. Hakemuksessa tulisi siten myös esittää tieto täyttömaan laadusta, jos maan haitta-ainepitoisuuksia verrataan massojen meriläjityskelpoisuuden arvioinnissa käytettyihin normalisoituihin pitoisuustasoihin tai vaihtoehtoisesti riskinarvio. Ympäristökeskuksen käsityksen mukaan Ahdinaltaan alueelle voidaan läjittää maata, jonka haitta-ainepitoisuudet ovat korkeintaan ruoppausohjeen tasolla 1A, ellei riskinarviolla muuta osoiteta. Lisäksi hakemuksessa tulisi olla täsmällisempää tietoa täyttömaiden sisältämien haitta-aineiden liukoisuusominaisuuksista erityisesti orgaanisten haitta-aineiden osalta.

Täyttötöiden yhteydessä tulee huolehtia siitä, ettei louheen ja täyttömaan seassa ole panoslankoja, muovikuituja tai muuta roskaa, joka voi aiheuttaa ympäristön pilaantumista ja roskaantumista vesialueella sekä rannoilla.

Betonin ympäristökelpoisuutta tutkitaan hakemuksen mukaan liukoisuustestein (ravistelutesti). Betonin haitta-ainepitoisuudet eivät hakemuksen mukaan ylitä valtioneuvoston asetuksessa (591/2006) ja sen liitteen muutoksessa (403/2009) ”eräiden jätteen hyödyntämisestä maarakentamisessa annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen muuttamisesta” peitetyille rakenteelle asetettuja raja-arvoja. Kyseiset raja-arvot on annettu maan päällisille hyötykäyttötäytöille. Hakemuksesta ei käy

---

ilmi, ovatko haitta-ainepitoisuudet sellaiset, että niiden voitaisiin todeta soveltuvan myös mereen sijoitettavalle jätteelle. Betonijätteen ympäristökelpoisuuden selvittämisessä ja tulosten arvioinnissa on huomioitava jätteen hyödyntämispaikan olosuhteet, eli meriveden vaikutus haitta-ainneiden liukoisuuteen.

Ympäristökeskuksen käsityksen mukaan ruopattavan alueen sedimenttitutkimustulosten tulisi olla kattavat ja käytettävissä jo ennen luvan myöntämistä. Sedimentit tulee tutkia sedimenttien ruoppaus- ja läjityssohjeen (1/2015) mukaisesti.

Hakemuksessa ei ole arvioitu töiden aiheuttaman samentumisvaikutuksen leviämisaluetta. Samentumista tulee rajoittaa koko työn ajan suoja verkolla, verholla tai muulla vastaavalla tekniikalla. Lupaehdoissa on myös huomioitava, että lähin uimaranta sijaitsee vain 1,2 kilometrin päässä (Itäinen Pihlajasaari).

Ympäristökeskus katsoo, että hankkeen ympäristöseuranta voidaan tehdä osana Jätkäsaaren vesialueiden yhteistarkkailua Uudenmaan ELY-keskuksen tarkemmin hyväksymällä tavalla.

Hakemuksessa ei varmuudella yksilöidä, minne alueelta ruopattavat sedimentit on tarkoitus läjittää. Ympäristökeskus huomauttaa, että Helsingin läjitysalueilla on erilaiset lupamääräykset, ja joidenkin lupamääräykset edellyttävät, että niille tehtävä läjitys on käsiteltävä vesilain mukaisen lupahakemuksen yhteydessä. Tällaisissa tapauksissa läjitysalueen käyttöön tulee siis hakea lupaa muun hakemuksen yhteydessä eikä asiaa voi hakemuksessa jättää auki.

Työn eri vaiheissa on noudatettava Helsingin kaupungin ympäristönsuojelumääräyksiä esimerkiksi melun- ja pölyntorjunnasta. Hyötykäyttöalueelle johtavat kulkuväylät on suunniteltava etukäteen huolellisesti siltä osin, kun täyttöaineksia kuljetetaan maitse. Raskaan liikenteen ajoväylät ja siirrettävä maa-aines ja muu täyttömateriaali on pidettävä mahdollisimman pölyämättöminä kastelemalla tai muilla asianmukaisilla menetelmillä. Myös toiminta-alueen välittömässä vaikutuspiirissä olevat kulkuväylät on pidettävä mahdollisimman puhtaina työmaalta kulkuväylästä täyttöaineksesta ympäristöhaittojen estämiseksi.

Kaikki suunnitelmat ja selvitykset, jotka toimitetaan Uudenmaan ELY-keskukselle, tulee toimittaa tiedoksi myös Helsingin kaupungin ympäristökeskukselle.

Hakija hakee kohteeseen täyttötöiden valmistelulupaa ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemista. Ympäristökeskus katsoo, että lupa voidaan myöntää, jos valmistelevat toimenpiteet voidaan suorittaa tuottamatta muulle vesien käytölle tai luonnolle ja sen toiminnalle huomatta-

29.5.2017

Ryj/1

---

vaa haittaa ja tehty työ voidaan tarpeen mukaan ennallistaa olennaisilta osin, mikäli lupapäätös kumotaan tai luvan ehtoja muutetaan.

Lisätiedot

Sini-Pilvi Saarnio, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32019
sini-pilvi.saarnio(a)hel.fi

Kaupunkisuunnitteluvirasto 2.5.2017

HEL 2016-014036 T 11 01 00 00

(ESAVI/11806/2016 ja ESAVI/11814/2016)

Lausuntopyyntö

Helsingin kaupunginhallitus on pyytänyt kaupunkisuunnitteluviraston lausuntoa rakennusviraston Etelä-Suomen aluehallintovirastolle jättämästä vesilain mukaisesta lupahakemuksesta, joka koskee Jätkäsaaren Ahdinaltaan vesirakentamistöitä ja valmistelulupaa sekä Jättemateriaalien hyödyntämistä merialueen täytössä. Etelä-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt Helsingin kaupungin lausuntoa kirjeellään 6.4.2017 (Dnro ESAVI/11806/2016 ja ESAVI/11814/2016). Lausunto on pyydetty antamaan 12.5.2017 mennessä.

Hankkeen tausta

Jätkäsaaren Ahdinallas rajautuu lännessä Melkinlaituriin, idässä Valta-merilaiturin ja etelässä tulevaan Atlantinkadun siltaan. Pääosalle Ahdinaltaasta on suunniteltu esirakentamistoimenpiteitä, joista osa on jo toteutettu Etelä-Suomen Aluehallintoviraston lupapäätöksen (Dnro ESAVI/204/04.09/2012) mukaisesti. Kuorintaruoppaus toteutettiin laajempaan kuin Satamalle laiturilinjan siirron lupapäätöksessä (Nro 79/2013/2, Dnro ESAVI/204/04.09/2012) oli edellytetty ja asiasta sovittiin erikseen Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa. Atlantinkadun sillan eteläpuolelta merenpohjan pintasedimenttejä ei ole vielä kuorintaruopattu.

Atlantinkadun sillan rakentaminen edellyttää törmäyssuojapenkereen toteuttamista sillan eteläpuolelle Länsisataman peräporttipaikan LJ8 länsipuolelle. Törmäyssuojapenkereen pohjoispuolelle, Ahdin altaaseen, on suunniteltu madallustäyttö. Madallustäytön tarkoitus on mahdollistaa nykyisen satama-altaan käyttöönotto virkistystarkoitukseen, jonka vaatima vesisyvyys on nykyistä satama-altaan syvyyttä pienempi. Madallustäyttö myös vähentää kunnostettavan Melkinlaiturin ja Valta-merilaiturin rakenteiden kuormaa, mikä lisää niiden käyttöikää ja vähentää korjaustarvetta. Rakennettava törmäyspenger varmistaa myös

---

Ahdinaltaan madallustäytön geoteknisen stabiliteetin. Ahdinaltaan itäreunalla Valtamerilaiturin rantaviivaa on suunniteltu siirrettäväksi länteen Melkinlaiturin suuntaan ja nykyisen laiturin edustan merialuetta täytettäväksi maa-alueeksi, joka rajautuu tulevan rantalinjan rantamuurin. Nykyisen Valtamerilaiturin kansirakenteet on suunniteltu purettaviksi.

Madallustäyttöön esitetään käytettäväksi kitka- tai koheesiomaata, stabiloitua koheesiomaata, maa-ainesta, jonka haitta-ainepitoisuudet alittavat Vna 214/2007 alemmat ohjearvot, pulveroitua betonia tai edellä mainittujen täyttömateriaalien yhdistelmiä.

Lausunto

Alueella on voimassa oleva Jätkäsaaren oikeusvaikutteinen osayleiskaava (lainvoimainen 18.8.2006). Madallustäyttöalue on kaavassa merkitty vesialueeksi (W), julkisten palveluiden ja hallinnon alueeksi (PY) ja virkistysalueeksi (V). Suunnittelualueella on voimassa Jätkäsaaren Atlantinkaaren asemakaava (12331 Kslk 2011-0246, lainvoimainen 22.1.2016) sekä vanha satamatoimintaan liittyvä Länsisataman Jätkäsaaren asemakaava (8043, vahvistettu 12.12.1979). Atlantinkaaren asemakaavassa osa suunnittelualuetta on merkitty vesialueeksi (W) ja kaupunkisillaksi (ksi).

Vanhan asemakaavan 8043 tulee korvaamaan valmisteilla olevat Jätkäsaaren asemakaava-alueet: Melkinlaituri (Asemakaava 2015-011323) ja Matkustajasatama (pohjoinen asemakaava 2012-014333 ja eteläinen asemakaava 12340 2014-014407).

Atlantinkadun sillan toteuttaminen edellyttää törmäyssuojapenkereen rakentamista ja siihen liittyvien kuorinta- ja saviruoppausten toteuttamista. Ahdin altaan esirakentaminen ja madallustäyttö on edullisinta toteuttaa ennen sillan rakentamista, sillä myöhemmin toteutettuna ne saattaisivat vaarantaa sillan rakenteita.

Toimitettujen asiakirjojen perusteella vesiluvan myöntämiselle ei ole maankäytön suunnittelusta johtuvia esteitä edellyttäen, että suunnitellut ruoppaukset ja täytöt eivät vaaranna nykyisten rakenteiden vakavuutta ja varmuustaso joka työvaiheessa on vaatimusten mukainen. Edelleen edellytetään että täyttömateriaalit eivät aiheuta lisäkustannuksia rakenteiden perustamiskustannuksiin. Merialueen täytöt tulee tehdä mahdollisimman roskattomasta materiaalista ja lisäksi mahdollisten roskien kulkeutuminen Ahdinaltaan ympäristöön meriveden mukana tulee rajoittaa geotekstiili- tms. verhorakenteella. Kaupunkisuunnitteluvirasto puoltaa vesiluvan myöntämistä koskien Helsingin kaupungin rakennusviraston hanketta Jätkäsaaren Ahdinaltaan vesirakentamistöistä ja val-

29.5.2017

Ryj/1

---

misteluluvasta sekä jätemateriaalien hyödyntämisestä merialueen täy-
tössä edellä esitetyin varauksin.

Lisätiedot

Helena Färkkilä-Korjus, diplomi-insinööri, puhelin: 310 37325
helena.farkkila-korjus(a)hel.fi
